

TRIVSELS- OG BESKYTTELSESKONCEPT FOR BØRN OG UNGE PÅ SKOLEOMRÅDET

INDSKOLINGEN TIL OG MED DEN GYMNASIALE OVERBYGNING

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

Indhold

Indledning	3
Målgruppe og læsevejledning.....	4
Børnesynet	5
Trivsel på skolen og elevtrivselsundersøgelsen	5
Social trivsel	6
Faglig trivsel	7
Støtte og inspiration	8
Ro og orden.....	9
Den digitale verden	9
De fysiske og æstetiske omgivelser	11
Overgangen	12
Indskolingen	13
Forældresamarbejdet	13
Voksen-barn relationen og magtanvendelse	15
Klageproceduren for børn	16

Indledning

Hver morgen møder 5800 børn og unge ind på Skoleforeningens skoler. De er der fra morgen til eftermiddag, og her møder de voksne, der passer godt på dem. Voksne, som ser børnene og de unge, og som inddrager dem i udviklingen af deres faglige og sociale trivsel. ***Det er Skoleforeningens ambition, at alle til enhver tid skal opleve skolen som et rart, trygt og også et sikkert sted at være – lige fra indskolingen til udskolingen på 9. eller 10. klassetrin og studentereksamen på 13. årg.*** Hertil bidrager alle, uanset om man er pedel, rengøringsassistent, gymnasielærer, pædagog, pædagogmedhjælper, lærer, leder, forælder, barn eller ung.

Tilbage i 2017 har Skoleforeningen fået et trivsels- og beskyttelseskoncept for dagtilbudsområdet. Også på skoleområdet er der krav om et trivsels- og beskyttelseskoncept. Slesvig-Holstens "Kinderschutzgesetz"¹ siger i §1:

Børn og unge har ret til et liv med fysisk integritet, fri udvikling af deres personlighed og støtte i udviklingen og opdragelsen.

I skoleloven § 4 er følgende fastlagt:

(10) Zum Schutz der seelischen und körperlichen Unversehrtheit der Schülerinnen und Schüler verfügt die Schule über ein Präventions- und Interventionskonzept insbesondere zu Gefährdungen im Zusammenhang mit sexualisierter, psychischer und körperlicher Gewalt, zur allgemeinen Stärkung und Unterstützung der Persönlichkeitsentwicklung der Schülerinnen und Schüler sowie zu strukturellen Maßnahmen zum Umgang mit drohender und bestehender Gefährdung des Kindeswohls.

Formålet med trivsels- og beskyttelseskonceptet

Trivsels- og beskyttelseskonceptet sætter ord på den grundforventning, Skoleforeningen har til det pædagogiske arbejde på institutionerne.

Konceptet har til formål at give skolerne viden om samt hjælp og støtte til, hvad der skaber god trivsel. Det skal danne grundlag for lokale trivselshandleplaner. Konceptet skal derudover give den rette støtte og vejledning til handlingstiltag, når der af skolen og den enkelte medarbejder kræves en særlig indsats, der beskytter det enkelte barn og dets rettigheder.

Når børn og unge havner i overgreb eller kommer på kant, har skolen pligt til at agere ansvarlig ift. barnets og den unges ret til beskyttelse. Alle voksne med pædagogiske opgaver er jf. ansættelseskontrakten juridisk set forpligtet til at beskytte børn og unge – de er det, der på tysk kaldes "Schutzbefohlene". De skal handle, når de har mistanke om overgreb eller mistrivsel.

Dette trivsels- og beskyttelseskoncept fokuserer på det forebyggende arbejde ift. god trivsel. Det er nøglen til beskyttelse af børn og unge.

På PPRs sharepointside² ligger retningslinjer og vejledninger rundt om børn og unges beskyttelse, "Kindeswohl", med emnekataloget:

¹ [Kinderschutzgesetz2011.indd \(fruehehilfen.de\)](#)

² Link sættes ind efter høringen

- Hvordan forholder skolen sig, når børn og unge mistrives?
 - Afdække årsagen ved hjælp af samtaler mellem barn, skole og hjem
 - Herefter kan skolens handleplaner for konflikt, sorg mm. Træde i kraft.
 - PPR inddrages.
 - Der følges op.
- Hvordan reagerer skolen ved overgreb (fysiske, psykiske, seksuelle) over for børn og unge?
 - Ift. fysisk og psykisk vold træder skolens handleplaner for konflikt og vold i kraft
 - Seksuelle overgreb → ved mistanke eller konstatering opsøges professionel hjælp ved myndighederne til at håndtere sagen.
- Hvordan håndterer skolen en upassende relation mellem en pædagogisk medarbejder og et barn?
 - Kollegialt ansvar for at påtale situationer, der (kan) opfattes som upassende.
 - En videre bearbejdning kan komme på tale ved at lederen overtager og holder samtale.
 - Personalekontoret inddrages.
- Hvordan forebygger skolen seksuelt misbrug af mindreårige?
 - Personalet skal opføre sig professionelt og skal undgå at komme i situationer, der kan misforstås.
 - Eleverne skal gennem temaundervisning styrkes i deres selvværd og styrke mulighederne for at sige fra og få at vide, hvor og hvordan de kan få hjælp.
- Hvordan modgår skolen børn og unges skolevægring?
 - Afdække årsagen ved hjælp af samtaler mellem barn, skole og hjem
 - Herefter kan skolens handleplaner for konflikt, sorg mm. Træde i kraft.
 - PPR inddrages.
 - Der følges op.

Skolerne har ansvar for, at trivsels- og beskyttelseskonceptet gøres til virkelighed og bliver omsat på skolerne.

Målgruppe og læsevejledning

Konceptet henvender sig til alle voksne, der har pædagogiske opgaver på skoleområdet – lige fra indskolingen til og med den gymnasiale overbygning.

Konceptet starter med at beskrive Skoleforeningens børnesyn og baggrunden for elevtrivslen med afsæt i de fire opmærksomhedspunkter fra Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM), som Elevtrivselsundersøgelsen (ETU'en) behandler. Derefter beskrives en række andre vigtige områder, der er med til at sikre god trivsel og ikke mindst de voksnes opmærksomhed på denne. **Hvert afsnit indledes med refleksionsspørgsmål, som er inspiration til drøftelse på skole- og teamniveau.** Her kan de voksne selv finde flere refleksionsspørgsmål og udvælge dem, de finder relevante for netop den praksis, de står i. Sikringen af den gode trivsel kræver en løbende dialog og fælles refleksion på hver enkelt skole og i hele organisationen. Derfor bruges ordet "vi" i refleksionsspørgsmålene.

Konceptet bruger konsekvent ordet *børn*. Her menes altid både *børn og unge*.

Bagerst i konceptet ligger inspirationsmateriale til, hvordan der i praksis kan arbejdes med de fire opmærksomhedspunkter.

Børnesynet

- *Hvordan sikrer vi som team/skole, at børn får lov til at være forskellige og at mangfoldighed ses som en ressource?*
 - *Hvordan sikrer vi som team/skole, at vi tilpasser os barnets behov bedst muligt?*
 - *Hvordan sikrer vi som team/skole, at alle børn får mulighed for at udvikle sig både fagligt, personligt og socialt hver dag?*
1. *I den differentierede tilgang til undervisningen tages der stort hensyn til det enkelte barns behov, men ikke på bekostning af fællesskabet.*

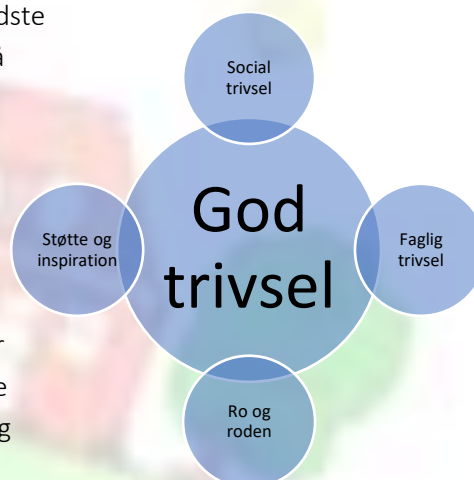
Med FN's børnekonvention fra 1991 har begrebet "børnesyn" fået en stemme og central placering. Her er børns ret til delagtiggørelse i deres eget liv blevet italesat, og her er børnenes ret til at udtrykke meninger og følelser blevet fastholdt (Artikel 12 og 13). **Børnesynet i dag har fokus på tillid og ligeværdige relationer.**

Også indenfor udviklingspsykologien er der sket et paradigmeskift. Børn anses ikke længere for ufærdige voksne, men som værende intuitive og kommunikative fra fødslen. I dag ved vi, at små børn både påvirker deres omgivelser og selektivt vælger til og fra, hvad der optages som stimuli. Barnets modningsproces er i høj grad afhængig af omverdenens påvirkning og i et aktivt samspil med denne. Barnet bliver med denne nye viden til aktør og aktiv medskaber af egen udvikling.

Børn er forskellige. Fællesnævneren for alle vores børn er dog, at de har krav på at blive set og hørt, og at de individuelle forskelle betragtes som en styrke for fællesskabet. Børn er kompetente og gør det allerbedste, de kan, med de forudsætninger, som de nu har. Det er den voksnes ansvar at finde veje og dermed støtte bedst muligt, når der opstår udfordringer. Udgangspunktet er, at barnets adfærd er udtryk for, hvordan det har det. Barnet er aldrig forkert, men påvirket af omstændighederne. Kerneværdierne for relationen mellem barnet og den voksne er gensidig respekt, nysgerrighed og tillid. Disse værdier er udgangspunktet for, at vi kan acceptere vores forskelligheder.

Trivsel på skolen og elevtrivselsundersøgelsen

Et godt børnemiljø opstår aldrig af sig selv. ***Det skabes, når der er voksne, der aktivt og reflekserivt sætter fokus og træffer beslutninger sammen med alle aktører.*** Her skal der løbende evalueres, og vi skal sammen være nysgerrige på vores egen adfærd og turde justere den. Arbejdet med trivsel er en dynamisk proces. Det kræver et fælles sprog, og det forudsætter, at skolen også tager opgaven på sig sammen med børnene. For at kunne gøre netop dette på bedste vis, bliver vi nødt til at høre alle børnenes stemmer – også dem, der ikke plejer at sige så meget. Der er fokus på børnenes oplevelse, og den voksne må være nysgerrig og forlade sit voksenperspektiv og lytte til barnet. Det sker løbende i hverdagen. Men det skal også ske systematisk. Derfor har Skoleforeningen valgt, at der årligt bliver spurgt ind til børnenes stemmer via en central elevtrivselsundersøgelse (ETU) fra Dansk Center for Undervisningsmiljø³ (DCUM), der fokuseres på de fire trivselsområder: Social trivsel, faglig trivsel, støtte og inspiration, ro og orden.

Enhver skole er unik og har sine egne vilkår. Det gælder skolekulturen, de fysiske rammebetingelser, men også rutiner, skolevejen, elevsammensætning, personale og m.m. Derfor skal skolens individuelle faktorer, der kan stå til hindring for barnets trivsel, medtænkes. Samtidig vil der være individuelle faktorer på skolen, der med fordel kan bruges til at arbejde med præventive tiltag på en helt egen måde.

Resultaterne fra den årlige ETU kan være med til at vise, hvordan børnene generelt har det med at gå i skole i Skoleforeningen. De viser, hvad skolen gør godt, og afdækker hvad skolen kan blive bedre til. Undersøgelsen viser tydeligt, om fx mobning er et stort problem, om børnene oplever at høre til i skolen og om undervisningen opleves som kedelig eller spændende for børnene. Derudover viser resultaterne, hvordan børnene på den enkelte skole og i klasserne har det med at gå i skole.

Social trivsel

- *Hvordan sikrer vi, at alle børn har en god relation til mindst én voksen i skolen?*
 - *Via en tæt kontakt i personalegruppen herunder teammøder sikres det, at der er hånd om det enkelte barn.*
- *Hvordan sikrer vi, at alle børn oplever sig som en del af fællesskabet?*
 - *Via dialog. Træning i at agere i fællesskabet i forskellige gruppesammensætninger i forhold til diverse opgaveløsninger. Fremhævelse af succesoplevelser og ved hjælp af formativ evaluering.*
 - *Medinddragelse af elevrådet*
- *Hvordan arbejder vi forebyggende med og mod mobning?*
 - *Trivselssamtaler i de yngste klasser*
 - *Handleplan mod mobning.*
- *Hvordan involverer vi forældrene i børnenes sociale trivsel?*

³ <https://dcum.dk/grundskole>

- *Der kommunikeres begge veje via Famly og samtaler/møder*
- *Trivselssamtaler i de yngste klasser.*
- *SR inddrages angående overordnede principbeslutninger.*

Tryghed er en af de faktorer, der er med til at give børn lyst til at bidrage med noget og turde at begå fejl. Samværet i klassen eller børnegruppen har dermed stor indflydelse på børnenes udvikling og læring. Velfungerende relationer til andre påvirker os positivt. Den voksne har medansvar for, at barnet udvikler sunde relationer. Barnets følelser må anerkendes frem for at blive vurderet af den voksne. Ved at lære at identificere følelser, vil barnet konstant blive klogere på sig selv og derved også på andre. Identitet skabes gennem deltagelse i forskellige sociale arenaer, hvor skolen er en arena blandt andre. Gennem barnets tilknytning til et positivt fællesskab med fælles aktiviteter opnås en fælles forståelse for normer og værdier. Fællesskab eller en social arena defineres dermed ikke blot på baggrund af fysiske steder, men ligeledes gennem situationer og her især digitale arenaer. Følelsen af at være en del af et fællesskab forudsætter dog oplevelsen af tryghed for at turde at afprøve sig selv.

Udgangspunktet for et velfungerende børnefællesskab er en velfungerende skole. Tydelige og ensartede retningslinjer for, hvordan man omgås hinanden og håndterer konflikter på hele skolen, er forudsætningen for positivt samvær i fællesskaberne. Et fælles værdigrundlag er dermed grundlag for samvær, fællesskab og inklusion, og kræver en konstant dialog mellem alle aktørerne.

Alligevel kan der opstå situationer på skolen, hvor målet om det sunde samvær endnu ikke er blevet opnået. Mobning kan være mere eller mindre synlig på de forskellige skoler. Det kan være afhængig af årgange, børn og dynamikker. Fælles for mobning er, at det mobbede barn kan tage alvorlig skade og at et mobbende miljø står i vejen for læring og udvikling.

Faglig trivsel

- *Hvordan involverer vi børn i deres egen læring?*
 - *Differentiering, metodeskift, materialevariation, medbestemmelse og formativ evaluering.*
- *Hvordan arbejder vi med børns præstationsangst?*
 - *Via dialog og inddragelse af relevante valgmuligheder. Eventuelt arbejdes med "Nachteilsausgleich".*
- *Hvordan sikrer vi en læringskultur, der bygger på den enkeltes oplevelse af succeser?*
 - *Differentiering, formativ evaluering og fremhævelse af succeser*
- *Hvordan sikrer vi en evalueringskultur, som bygger på tydelige mål, giver børn information om, hvad de mestrer og hvad der er deres næste skridt?*
 - *Det gøres ved kontinuerligt at arbejde med- og sætte fokus på det.*

Børn skal have positive oplevelser ift. egne faglige evner, koncentrations- og problemløsningsstrategier. Det er vigtigt, at børn lærer at tænke dybt over emner, løse problemer kreativt, samarbejde, kommunikere via forskellige medier, og at de selv udvikler et sprog om egen læring. Nogle børn kan i dag opleve et stigende pres. De skal klare sig godt i skolen, have gode karakterer, få flest mulige point i test, lave lektier osv. Dette kan blandt andet medføre, at de bliver mere optaget af præstationen i sig selv og ikke selve læreprocessen. Læringsmiljøet må her bygge på et dynamisk tankesæt. Her handler dygtighed ikke blot om at gøre noget hurtigt og fejlfrat, men om at turde tage en udfordring og være

vedholdende. **Børnene må opleve en glæde og succes i læreprocesser, så de bevarer troen på, at det er anstrengelsen værd at gøre sig umage i skolen – både fagligt, socialt og personligt.**

Arbejdet med evaluering bliver central for den faglige trivsel. Forskningen viser, at hvis den summative evaluering anvendes for ofte til at kontrollere og uden at blive anvendt i sammenhæng med den daglige undervisning, kan den hæmme barnets motivation og lyst til at lære. Formativ evaluering kan derimod motivere og øge børnenes læringsudbytte, særligt når den anvendes sammen med børnene til at lære af fejl, til at forbedre undervisningen og til at skabe ideer til bedre måder at gøre tingene på. Skoleforeningens forældre har i 2018 besluttet at indføre en evalueringskultur, der bygger på den formative evaluering. Ingen børn skal indtil 8. klasses trin møde karakterer eller lignende bedømmelser på skolen. Skolerne har udviklet en evalueringskultur, hvor der opstilles tydelige og meningsfulde mål for og med børnene, og hvor der løbende gives feedback, så børnene ved, hvad de mestrer, og hvad der er næste skridt. Vi lærer af at lykkes, og det har betydning, at barnet oplever fremskridt.

Vigtige faktorer for, at barnet kan støttes i sin faglige trivsel, er genkendelighed, transparens og tydelighed. Skolen må være samstemt fx omkring lektiepolitik ift. krav om mængde, forberedelsestid og deadlines. Skolerne skal løbende evaluere og revidere undervisningsdesign for at skabe øgede deltagelsesmuligheder for alle børn.

Støtte og inspiration

- *Hvordan skaber vi motiverende læringsmiljøer?*
 - *Differentiering, metodeskift, materialevariation, medbestemmelse og formativ evaluering.*
 - *Fysisk indretning af lokalerne → læringszoner*
- *Hvordan understøtter vi børnene i at have medejerskab i egen læring?*
 - *Dialog omkring hvad medejerskab er og indebærer.*
 - *Ved hjælp af formativ evaluering og lærerens støtte og vejledning i at opstille nye mål.*
- *Hvordan fremmer vi fail-forward-kulturen?*
 - *Have øget fokus på processen fremfor produktet.*
- *Hvordan skaber vi rum for børnenes selvbestemmelse?*
 - *Give et differentieret udbud af valgmuligheder.*

Børnene skal opleve en skole, hvor de motiveres og bliver inddraget. Dette sker, når de oplever voksne, der inspirerer, hjælper og støtter. Vi ved, at motivation ikke skal ses som en enkelt faktor iboende børnene, men mere som noget, der er et resultat af læringsmiljøet. Skolen er derfor optaget af at udvikle et læringsmiljø, som giver de rette betingelser for, at motivationen kan blomstre. **Børnene skal involveres og have medbestemmelse inden for nogle givne rammer i undervisningen.** Alle motiveres af at opleve en vis grad af valgfrihed. Det har fx betydning, at børnene oplever, at de er med til at bestemme, hvad der skal arbejdes med i klassen, og at lærerne bruger nogle af deres ideer. Der må gives plads til at lave fejl og børnene skal have mulighed for at lære sammen. Det handler i højere grad om at skabe et læringsmiljø, hvor børnene er aktive, undervisningen er varieret og børnenes behov for selvbestemmelse fremmes. Børnene bør opleve, at de faktisk selv kan gøre noget, hvis de fx oplever at undervisningen er svær eller kedelig.

Ro og orden

- *Hvordan inddrager vi børnene i at skabe en tryk kultur i skolen?*
 - *Inddrage dem i at lave klasse- og skoleregler.*
 - *Elevrådet inddrages som et demokratisk organ.*
 - *Store og små venner.*
- *Hvordan sikrer skolen at de professionelle er samstemte om tydelig klasseledelse?*
 - *Det tematiseres løbende på teammøder*
- *Hvordan korrigerer og regulerer vi børnenes adfærd på en hensigtsmæssig måde?*
 - *Via samtaler både individuelt og på gruppeplan.*
 - *Henvise til fælles regler*
 - *Dialog mellem skole og hjem.*
- *Hvordan sikrer vi, at regler overholdes?*
 - *Først og fremmest via dialog mellem barn og skole og hjem og skole.*
 - *Konsekvenser i form af indskrænkninger og forbud.*

Børn er ligesom alle individer helt forskellige. Og derfor er det også helt okay, når børn har forskellige oplevelser af ro og støj i klassen. ***Det er den voksnes ansvar at være en tydelig klasse- og gruppeleder, der kan skabes ro, give tydelige beskeder og sikre en vis grad af forudsigelighed og rutiner.*** Det er vigtigt, at børnene og de voksne i samarbejde skaber et godt arbejdsklima, hvor børnene får forståelse for skolens samværsregler, den omgangstone og de samværsformer, der ønskes på skolen. Det er centralt, at børnene involveres i, hvordan samværsreglerne udmøntes i praksis.

Børnene socialiseres gennem det læringsmiljø, de er en del af. Derfor er det at kunne skabe ro og orden ikke blot et anliggende for den enkelte voksne, men noget, skolen samlet arbejder med. De voksne behøver ikke at gå i takt, men de skal gå i samme retning.

Det er nødvendigt at balancere mellem kontrol og styring på den ene side og varme, omsorg og empati på den anden side. Den voksnes ledelsesstil skal både omfatte management og leadership.

Management har fokus på regler, rutiner og det, at det er læreren, der bestemmer. Her handler det om at gøre det rigtigt. Læreren skal møde til tiden, og kunne skabe ro. Den voksne bør stille tydelige krav og udtrykke forventninger tilpasset børnenes alder. Det er tydeligt, hvad børnene må, hvad de ikke må og hvorfor.

Leadership har fokus på det relationelle og plads til børnenes stemme. Her handler det om at gøre det rigtige i den givne situation. Den voksne skal tage ansvar for at kunne påvirke, men den voksne skal også sikre alle børns velvære både emotionelt og fysisk. Den voksne bør fx kunne løse konflikter på en hensigtsmæssig måde uden at råbe eller udskamme.

Den digitale verden

Principper for net-etik

- *God net-etik handler om god opførsel og hensyntagen, som bygger på skolens værdigrundlag. På Askfelt danske Skole er pædagogisk vejledning og opdragelse vigtigere end forbud eller tekniske filtre, der begrænser adgang til bestemte hjemmesider på nettet.*

Formål

- *At sikre grundlag for god og optimal brug af internettet, så alle kan færdes ubekymret og tillidsfuldt på nettet.*

Mål

- *At eleverne lærer kritisk brug af nettet og samtidig også at behandle andre ordentligt på nettet. Dette gælder både på hjemmesider, blogs, e-mails, sms og sociale medier.*
- *At danne vidende, kritiske, handlende og sociale mennesker, der deltager i demokratiske processer.*

Princip for net-etik på Askfelt danske Skole gælder altid ved brug af:

- *Skolens digitale udstyr/enheder.*
- *Skolens internetadgang.*
- *Private enheder/internetadgange (ex. egen iPad, PC og mobil) i skoletiden og SFO-tid og er gældende for al undervisning og læring, som skolens medarbejdere gennemfører. Både på og uden for skolens område → se også handleplan for mobilbrug.*

Retningslinjer

- *Forældre og medarbejdere har et fælles ansvar for at lærer børnene god net-etik. Vi har fortsat dialog om, hvad der er acceptabelt og uacceptabelt på netmedier.*
- *Pornografisk, voldspræget og alment krænkende indhold er altid uacceptabelt. Skolen forholder sig ret til altid at fjerne etisk uforsvarligt indhold på skolens digitale enheder/udstyr.*
- *Alle digitale enheder er og bruges først og fremmest som læringsværktøjer.*
- *Alle klasser får mindst et årligt undervisningsforløb med særligt fokus brug af digitale medier, brug af nettet og net-etik. God net-etik er altid med fokus i digital læring.*

Det er vigtigt, at børn opbygger en robusthed, som sætter dem i stand til at begå sig kompetent, kritisk og sikkert inden for den digitale verden, og at vi som voksne står klar til at hjælpe dem i de tilfælde, hvor de har brug for os. Mange børns liv foregår i dag både i den fysiske og den digitale verden, hvor begge verdener ofte blandes sammen. Ofte er det især de negative oplevelser, som vi voksne kan have svært at gennemskue eller også at reagere på i tide. Dette sker, fordi børn og unges digitale liv ofte foregår uden de voksnes tilstedeværelse.

På skolerne filtrerer vi i størst muligt omfang uhensigtsmæssigt og grænseoverskridende indhold på nettet. Det vil dog aldrig være muligt at filtrere alt negativt indhold. Og det indhold, børnene møder i det private eller offentlige rum, har vi ingen indflydelse på. Vi vil heller aldrig kunne hindre nogle børn i at udvise uhensigtsmæssig adfærd i den digitale verden. Dette understreger yderligere betydningen af at arbejde med digital dannelse i skolen. Således kan vi skabe de bedste mulige sociale miljøer i vores skoler. Se mere om hvordan Skoleforeningen arbejder med emnet digitalisering her: [Digitaliseringsstrategi](#)

De fysiske og æstetiske omgivelser

- Hvilke af skolens områder er kendt som omdrejningspunkt for uro eller for konflikter?
 - Alle steder hvor der er for mange børn på for lidt plads (potentielt over det hele).
- Hvordan sikrer vi gode overgange mellem timerne, ved skolestart og slut?
 - Overholdelse af tid og klargøring af lokale.
- Hvordan inddrager vi børnene i at være med til at indrette skolen/sætte deres præg på skolen?
 - Ved hjælp af elevdemokrati → elevråd og klassefællesskaber.
- Hvordan skaber vi muligheder for at børnene kan trække sig tilbage?
 - Ved hjælp af læringszoneindretning.
 - Gangareal og andre ledige lokaler.

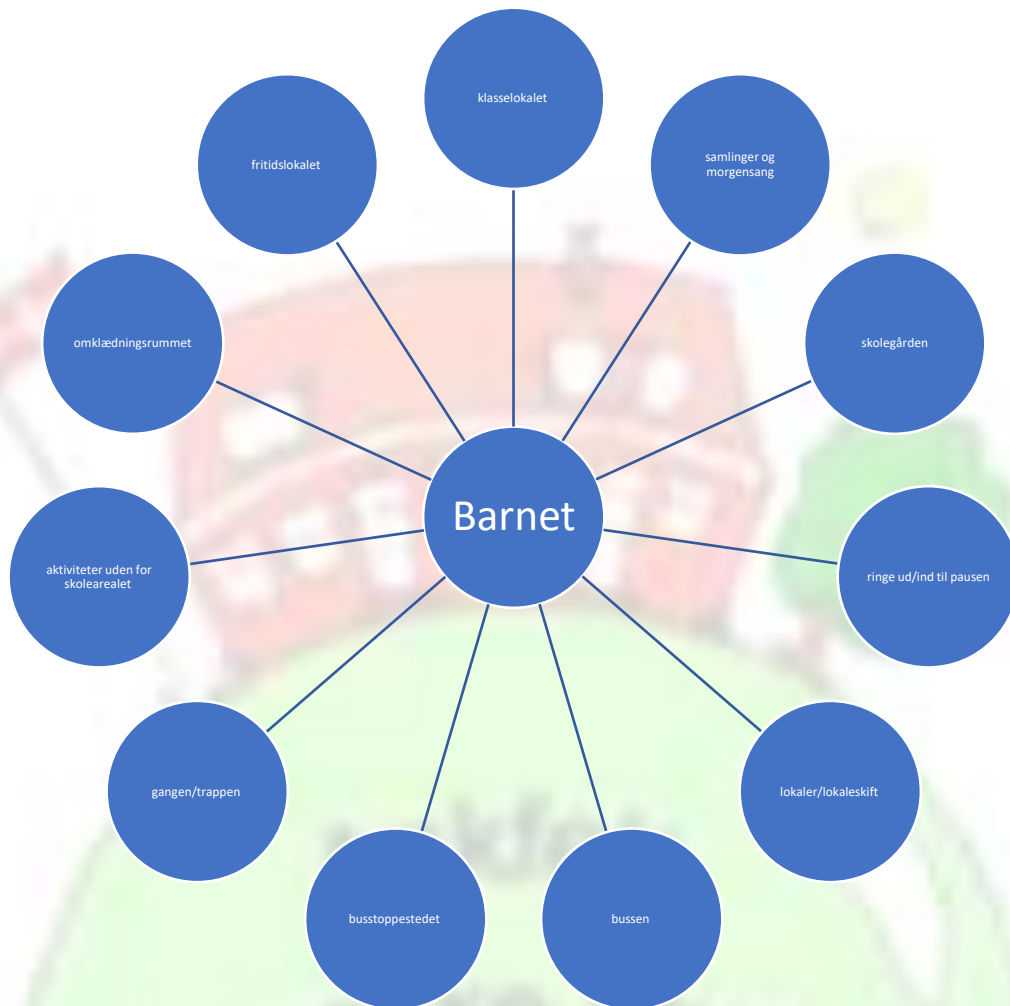
Børn skal have indflydelse på at indrette deres læringsmiljø – SFO-lokale, klassen og hele skolen. Børn ved selv bedst, hvad der skal til i lokalet for at skabe tryghed og lyst til at opholde sig i rummet.

De fysiske og æstetiske omgivelser skal især belyses ud fra et inkluderende perspektiv, som beskrevet i Skoleforeningens inklusionspolitik. Ved indretningen af omgivelser skal der tages højde for forskellige diagnoser som fx ADHD eller autisme. Børn med disse diagnoser har i høj grad brug for strukturerede rammer og et godt overblik over, hvor læringen foregår. Ligeledes kan en visualisering af arbejdsstruktur og opgaveformulering hjælpe børn med disse udfordringer. Børn med koncentrationsvanskeligheder vil derudover have gavn af skiftende læringsaktiviteter, hvilket kan tænkes ind i overvejelser om indretning af klasselokalet og områder uden for dette. Vi er her forpligtet på at gøre det, der er bedst muligt.

Børn med fysiske handicap som fx sidder i kørestol, har derimod brug for plads i klasselokalet og på skolens øvrige områder. I overvejelserne om klasselokalers placering skal trapper og andre barrierer medtænkes.

De børn, der endnu har svært ved at genkende sociale spilleregler, har tit gavn af struktur i ellers ustrukturerede situationer, som ved lokaleskift, i frikvarterer, på vej til bussen eller ved busstoppestedet, ved omklædning inden idræt osv.

Områder, der kunne være del af overvejelser ift. fysiske og æstetiske rammer på skolen, kunne være:

Overgangen

- *Hvordan har vi fokus på de forskellige overgange på vores skole?*
 - *Ved hjælp af formaliserede samtaler og møderækker mellem skole ↔ børnehave; skole ↔ SFO og skole ↔ JKS*
- *Hvordan sikrer vi, at overgangen har fokus på børneperspektivet?*
 - *Børnene bliver involveret vha. besøgsdage/ timer*

Når børn skifter fra et kendt læringsmiljø til nyt, indtræder de i nye fællesskaber. Derfor er det afgørende for gode overgange, at børn føler, at de hører til, og oplever sig inkluderet i de nye fællesskaber, samt at de kan knytte følelsesmæssige relationer til andre børn og voksne. Skolen har derfor fokus på, at børn inkluderes i fællesskaber og får gode relationer til børn og voksne, når de starter i indskolingen, fortsætter på 7. klassetrin på fællesskolen eller fortsætter på ungdomsuddannelser som fx i den gymnasiale overbygning. ***Nysgerrighed, robusthed, mod og medmenneskelighed er afgørende for, at børn kan mestre nye fællesskaber.***

For at børn oplever gode overgange, er det afgørende, at de møder udfordringer, som de kan mestre og føler sig kompetente til at kunne klare. Skolen har derfor fokus på, at børn oplever kontinuitet og

genkendelighed i deres erfaringsdannelse, og oplever, at de kan mestre de udfordringer de møder. Det betyder, at de voksne skal have fokus på børnenes perspektiver, for at hjælpe med at forstørre og undersøge børnenes interesse.

Skolen har fokus på, at de voksne arbejder ud fra et børneperspektiv og har fokus på de enkelte børns behov og interesser.

Eksempler på overgange:

Dagtilbud – skole inkl. fritidsordningen, 6.-7. klassetrin, 8.-9. klassetrin, overgangen fra 10. til den gymnasiale overbygning, overgangen til ungdomsuddannelser efter afsluttet ESA eller MSA, overgangen til en specialpædagogisk læringsgruppe, overgangen til efterskolen for et år og tilbageglidningen igen, overgangen til Ladelund Ungdomsskole, flytning til anden skole osv.

Indskolingen

- Hvordan sikrer vi, at viden om den enkelte og gruppen bedst muligt overleveres fra dagtilbuddet til indskolingen?
 - Hele indskolingsforløbet jf. Skoleforeningens årshjul.
- Hvordan giver vi barnet plads til at udtrykke sin egen oplevelse af indskolingsfasen?
 - Ved første trivselssamtale efter indskolingen.
- Hvordan samarbejder vi med forældrene omkring den gode overgang?
 - Indskrivningssamtaler, forældremøde vedr. brobygning mellem førskole og indskoling; forældremøde for førskoleforældre inden sommerferien; Forældremøde efter indskoling samt trivselssamtaler.
 - Forældresamtaler vedr. halv- og helårsevaluering.

Skolen ønsker at indskolingen bliver en god overgang. Men for at dette ønske opfyldes, er det nødvendigt at indtage børneperspektivet, da det er børns oplevelse af situationen, som er afgørende for, at de får gode overgange fra dagtilbud til skole.

Indskolingen er en fleksible indgangsfase for den enkelte. Indskolingen skal organiseres således, at barnet alt efter sin personlige udvikling kan bruge 1-3 år i indskolingen. Barnet skifter til 3. klassetrin, når fasemålet (jf. læreplanen for fasen "indskolingen") er opnået – altså når det klar til det ift. den sociale og faglige trivsel.

Ifølge skoleloven skal ingen børn opleve at "gentage" et klassetrin eller at "gå om". Alle børn skal opleve indskolingen som et sammenhængende pædagogisk forløb for god trivsel og faglig udvikling.

Alle børn har ret til at opleve deres indskoling som et sammenhængende pædagogisk forløb, der kan strække sig op til 3 skolebesøgsår.

Skolen sikrer sig, at retningslinjen "den gode overgang fra dagtilbud til skole" er omsat.

Forældresamarbejdet

- Hvordan samarbejder vi med forældrene, også når det bliver svært?
 - Invitation til dialog → ved vanskelige samtaler evt. med ekstern deltager.
- Hvordan vil vi gerne samarbejde med forældrene, og hvad kræver det?

- Åben dialog og forventningsafstemning.
- Hvordan bliver forældrene inddraget i skolens værdisæt?
 - Ved hjælp af forældrerepræsentanterne i SR.
- Hvordan inddrager vi forældrene i trivselstiltag?
 - Ved forældremøder i klasserne og som principbeslutninger i SR.
 - Individuelle samtaler og aftaler mellem skole og hjem.

Forældrene er skolens vigtigste samarbejdspartnere, når det omhandler børnenes sociale og faglige udvikling. Forældrene er eksperterne på deres børn og gør det, de gør, i bedste mening og efter bedste samvittighed. Forældre skal føle sig ligeværdigt inddraget og kan derved spille positivt ind i klassens trivsel. ***Inddragelse og transparens giver engagement og en samhørighedsfølelse i forældregruppen.*** Forældrenes opbakning omkring tiltag, der bliver sat i gang når der fx opstår problemer i klassefællesskabet, er desuden en væsentlig forudsætning. En positiv relation mellem skole og hjem påvirker børnenes relationer til de voksne på skolen, idet børnene oftest vil spejle deres forældres adfærd.

For at forældre kan involveres i klassens trivsel, er det vigtigt, at de kender til og støtter op om Skoleforeningens værdier, som er fastholdt i formålsbeskrivelsen for dagtilbuddenes og skolernes virke. **Forældrene skal altid ses som en ressource for barnet. De bringer som familie en anden social arena ind i spillet, som kan være præget af normer og værdier, der ikke er i overensstemmelse med det, skolen vægter højt.** Et barn, som oplever at befinde sig i et spændingsfelt mellem to arenaer, vil typisk vælge den arena fra, der er i konflikt med barnets egne værdier. I mange tilfælde vil det være skolen.

For nogle forældre kan det være svært at give udtryk for kritik, når der ikke er etableret et tillidsfuldt forhold mellem skole og forældre og der kan være en frygt for, om en konflikt kan påvirke lærerens relation til barnet. Et tillidsfuldt forhold er ligeledes vigtig for, at læreren kan give udtryk for bekymringer, uden at det af forældrene opfattes som anklage. Sproget må aldrig være en hindring for at opbygge en tillidsfuld kommunikation.

Den konstruktive dialog må være i fokus, når udfordringer skal italesættes. Hvis konflikter ikke længere kan løses gennem dialog, har forældrene mulighed for at klage til skoleledelsen. Klageproceduren bør være tilgængelig for forældrene for at skabe transparens og signalere, at forældrene tages alvorlige.

Voksen-barn relationen og magtanvendelse

- *Hvordan arbejder vi især med udfordrede relationer fx med udadreagerende elever?*
 - *Prøve at være forudseende, så situationer der fremprovokerer en uhensigtsmæssig reaktion for så vidt muligt undgås.*
 - *Få skabt ro over situationen.*
 - *Dialog mellem barn/børn og skole; dialog mellem skole og hjem*
 - *Eksterne muligheder som fx PPR kan kobles til.*
- *Hvordan vil vi gøre det muligt at italesætte uhensigtsmæssig magtanvendelse over for hinanden?*
 - *Et åbent og tillidsfuldt samarbejde mellem kolleger gør det muligt under 4 øjne at snakke om sådanne situationer.*
 - *Overtage en situation for en kollega inden en situation risikerer at eskalere.*
- *Hvordan støtter vi kolleger, der er havnet i afmagtssituationer?*
 - *Dialog på teammøder.*
 - *Inddragelse af eksterne rådgivere som fx PPR.*

Magtanvendelse er et indgreb, barnet ikke medvirker frivilligt i. Eksempler på magtanvendelse, hvor voksne underminerer børns integritet, kan fx være i situationer som:

- vi hjælper børnene, uden at de havde bedt os om det. Det kan fx ske, når vi hjælper barnet med at pakke tingene sammen, fordi vi ved, at barnet kan være længe om at gøre det selv.
- vi vil hjælpe barnet med at falde til ro og sidde stille ved at lægge en hånd på barnets skulder.

Magt behøver på ingen måde kun at have fysisk karakter. Også den voksnes sprog over for børnene kan være en magtanvendelse. Det sker fx, når der trues med ekstra lektier, med bortfald af frikvarter eller leg i timen, ved at fjerne en stol, et barn sidder uroligt på, at tage ting fra de børn, man mener forstyrrer undervisningen, eller gennem trusler om at informere forældrene om en uønsket adfærd. Ligeledes kan nedladende tale eller fx brug af øgenavne udstille barnet.

Alle voksne kan havne i afmagtssituationer, og derfor er det vigtigt at have en læringskultur på skolen, hvor der er psykologisk tryghed, så man enten selv opsøger eller får den nødvendige feedback.

Magtanvendelse kan sjældne gange være nødvendig, fx når den voksne ikke længere kan nå barnet ved at anvende strategier, der tilgodeser barnets krav på integritet, og der er tydelig fare for eskalation for barnet selv eller kammeraterne. Som voksen skal man vide, hvornår en magtanvendelse er rimelig. At holde om et barn, der bliver ved med at udvise selvskadende adfærd, er legitimt, når intentionen er at beskytte barnet for at pådrage sig eller andre alvorlig skade. At bære et barn ind i klasselokalet, fordi vedkommende nægter at deltage i undervisningen af forskellige grunde, er et overgreb, med hvilket man hverken beskytter andre eller barnet selv for skade. Det samme gælder for en situation, hvor læreren placerer sig foran døren, så et barn ikke kan forlade klasselokalet. Dette vil være en typisk situation, hvor den voksne har nået sit metodeloft og derved kan komme til at udnytte sin kropslige overlegenhed til at udøve magt.

Hvordan forholder man sig, når man er vidne til, at ens kollega udøver magt over for børn? Som professionelle har vi et fælles ansvar for at handle i overensstemmelse med Skoleforeningens

værdigrundlag. Oplever man, at en kollega positionerer sig uheldig og dermed skaber en ulige magtfordeling mellem sig selv og børnene, bør dette italesættes over for den pågældende kollega. Det kan være svært. Derfor er det centralt, at skolen på forhånd har etableret en sund samtalekultur, der altid finder alternative handlemuligheder og som nysgerrigt forsøger at forstå årsagen for barnets handling, så magtanvendelse undgås. Ved hjælp af forskellige tiltag (start på timen, forældresamarbejde, ressourcepersoner, PPR) kan der tilrettelægges en handleplan.

Klageproceduren for børn

Også børn har ret til at klage over børnemiljøet eller over en voksens adfærd. Den voksne skal tillade en sådan klage og støtte barnet med at frembringe klagen til rette vedkommende. Til dette formål anvendes Skoleforeningens klageprocedure, hvor barnet med hjælp af fx forældrene kan indlede en klagesag. Se nærmere her: [Skoleforeningens klageprocedure](#)

Læs mere her:

Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Prentice-Hall.

Dweck, C (2006). *Du er hvad du tænker*. København: Gyldendal Business.

Edmondson, A. C. (2020). *Den frygtløse organisation: Skab psykologisk tryghed på arbejdspladsen og styrk læring, innovation og vækst*. Djøf Forlag.

Heckmann, L. S. (2023). *Den gode motivation*. Dafolo.

Heckmann, L. S. (2013a). *Den gode time*. Dafolo.

Heckmann, L. S. (2017). *Det gode tankesæt*. Dafolo.

Klinge, L (2017): *Lærerens relationskompetence*. Dafolo

Knoop, H. H., Holstein, B. E., Viskum, H., Lindskov, J. M. & Pedersen, R. V. (2018). *Elevoptimisme og trivsel i skolen. Analyser af den danske trivselsmåling*. DCUM. Lokaliseret på:
<https://dcum.dk/media/2474/dcum-rapport-elevoptimismespread.pdf>

